

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 74/16
Luxembourg, 13. juuli 2016

Kohtujuristi ettepanek kohtuasjas C-188/15
Bougnaoui ja ADDH vs. Micropole SA

Kohtujurist Sharpston leiab, et äriühingu eeskirjad, millega nõutakse töötajalt klientidega suheldes islami pearäti äravõtmist, kujutavad endast õigusvastast otsest diskrimineerimist

Täiesti neutraalne riietumiseeskiri võib kujutada endast kaudset diskrimineerimist, mis on põhjendatud üksnes siis, kui see on proportsionaalne taotletava õigustatud eesmärgiga, mille alla kuuluvad ka tööandja ärihuvid

Asma Bougnaoui on muslim, kes töötas projektiinsenerina IT-valdkonna konsultatsiooniettevõtjas Micropole SA. Ta sõlmis töölepingu 15. juulil 2008. Töö ajal kandis A. Bougnaoui talle sobival ajal islami pearätti, mis kattis ta pead, kuid ei varjanud nägu.

A. Bougnaoui tööülesannete hulka kuulusid kohtumised Micropole'i klientide juures. Pärast ühe kliendi kaebust, et A. Bougnaoui pearätt „häiris“ tema töötajaid ning nõudmist, et „järgmisel korral pearätti ei kantaks“, paluti tal seda nõuet järgmisel kohtumisel täita. A. Bougnaoui keeldus seda tegemast ja 22. juunil 2009 ta vallandati. Micropole leidis, et A. Bougnaoui keeldumine pearätti äravõtmisest muutis võimatuks tema ülesannete täitmise äriühingu nimel. Seepeale vaidlustas A. Bougnaoui oma vallandamise Prantsuse kohtutes.

Prantsuse kassatsioonikohus, kes praegu asja menetleb, küsis Euroopa Kohtult, kas nõuet klientidele IT-konsultatsiooniteenuste osutamisel pearätti mitte kanda saab pidada „oluliseks ja määravaks kutsenõudeks“, mistõttu ei kuulu see direktiivis 2000/781 sätestatud usutunnistuse või veendumuste alusel diskrimineerimise keelu kohaldamisalasse.

Oma tänases ettepanekus märgib kohtujurist Eleanor Sharpston, et liikmesriikide õigussüsteemides on seoses usuliste sümbolite ja rõivaste kandmisega töökohas suured erinevused. Eelkõige kehtib see avaliku sektori töötajate puhul. Kuna aga käesolev kohtuasi puudutab erasektoris töötamist, piirdub kohtujurist oma ettepanekus ainult selle valdkonnaga. Ta leiab, et vabadus väljendada oma usku või veendumusi kuulub direktiivi kohaldamisalasse, sest see on usuvabaduse lahutamatu osa. A. Bougnaouid koheldi tema usu tõttu ebasoodsamalt, sest projektiinseneri, kes ei oleks otsustanud väljendada oma usulisi veendumusi, ei oleks vallandatud. Seetõttu järeldab kohtujurist, et **A. Bougnaoui vallandamine kujutas endast otsest diskrimineerimist usutunnistuse või veendumuste alusel**. Vallandamine on õiguspärane üksnes siis, kui saab kohaldada mõnda direktiivis ette nähtud eranditest.

Direktiivis on sätestatud, et teatavatel asjaoludel võib erinev kohtlemine, mida tuleks muidu pidada diskrimineerimiseks, jääda direktiivi kohaldamisalast välja omaduse tõttu, mis kujutab endast „kutsenõuet“. Kohtujurist leiab, et seda erandit tuleb tõlgendada kitsalt. Nõue peab olema „oluline ja määrav“ ning proportsionaalne taotletava õigustatud eesmärgiga.

Kohtujurist on seisukohal, et käesoleval juhul ei saa erandit kohaldada. Ta märkis, et eelkõige **ei viita miski sellele, et islami pearätti kandmise tõttu ei suutnud ta täita oma ülesandeid projektiinsenerina. Micropole'i vallandamiskirjas märgiti hoopis otsesõnu, et ta on kutsealaselt pädev**. Kuigi ettevõtlusvabadus on liidu õiguse üldpõhimõte, võib sellele seada

¹ Nõukogu 27. novembri 2000. aasta direktiiv 2000/78, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel (EÜT 2000, L 303, lk 16; ELT eriväljaanne 05/04, lk 79).

piiranguid, sealhulgas teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitsmiseks. Otsest diskrimineerimist ei saa põhjendada tööandjale tekkida võiva rahalise kahjuga.

Seejärel analüüsib kohtujurist otsese diskrimineerimise ülejäänud erandeid ja järeldab, et ühtegi neist ei saa kohaldada käesoleva asja suhtes.

Kõigepealt ei nõustu kohtujurist mõttega, et keeldu, mille kohaselt ei tohi töötajad tööandja klientidega kokku puutudes kanda usulisi rõivaid, on vaja, et kaitsta üksikisikute õigusi ja vabadusi, mis on demokraatliku ühiskonna toimimiseks vältimatult vajalikud. Igal juhul ei paista, et käesoleval juhul oleks selle erandi jõustamiseks vastu võetud asjassepuutuvaid siseriiklikke õigusnorme.

Teiseks ei saa Micropole'i tegevuse laadi tõttu kohaldada erandit, mis on seotud „kutsetegevuse puhul kirikutes ja teistes usutunnistusel või veendumustel põhineva eetosega avalikes või eraorganisatsioonides“.

Seetõttu järeldab kohtujurist, et A. Bougnaoui vallandamine kujutas endast otsest diskrimineerimist, mille suhtes ei ole kohaldatav ükski direktiivis sätestatud erand.

Lõpetuseks käsitleb kohtujurist lühidalt õiguslikku olukorda juhul, kui – kas seetõttu, et Euroopa Kohus ei nõustu temaga oma otsuse tegemisel või seepärast, et siseriiklikule kohtule esitatakse hiljem uusi asjaolusid – asutakse seisukohale, et käesolevas asjas on tegemist kaudse diskrimineerimisega. Kohtujurist märgib, et **äriühingu eeskirjad, millega nõutakse täiesti neutraalset riietumist, viivad tõenäoliselt kaudse diskrimineerimiseni. Sellised eeskirjad võivad olla põhjendatud üksnes siis, kui neil on õiguspärane eesmärk ja need on proportsionaalsed.** Neutraalne riietumiseeskiri võib olla vajalik tööandja majandushuvidest tulenevalt ja kujutada endast seetõttu õigustatud eesmärki. Kohtujurist märgib siiski, et käesoleval juhul on raske mõista, kuidas saaks Micropole'i keeldu pidada proportsionaalseks. Lõpuks on see aga siseriikliku kohtu pädevuses olev küsimus.

MÄRKUS: Kohtujuristi ettepanek ei ole Euroopa Kohtu jaoks siduv. Kohtujuristide ülesanne on esitada Euroopa Kohtule sõltumatult õiguslik lahendus kohtuasjade puhul, mille eest nad on vastutavad. Euroopa Kohtu kohtunikud hakkavad nüüd selle kohtuasja üle nõu pidama. Kohtuotsus tehakse hiljem.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel esitada nende menetlustes olevates kohtuvaidlustes Euroopa Kohtule küsimusi Euroopa Liidu õiguse tõlgendamise või Euroopa Liidu õigusaktide kehtivuse kohta. Euroopa Kohus ei lahenda vaidlust ise. Liikmesriigi kohtu ülesanne on teha kohtuasjas lahend kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega, mis on samamoodi siduv teistele liikmesriikide kohtutele, kelle menetluses on sarnased küsimused.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Ettepaneku [terviktekst](#) avaldatakse CURIA veebilehel ettepaneku esitamise päeval.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Fotod ettepaneku esitamise kohta on kättesaadavad agentuuri »[Europe by Satellite](#)« kaudu ☎ (+32) 2 2964106